

Адміністративне право і процес

УДК 34.038.2

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20701994>

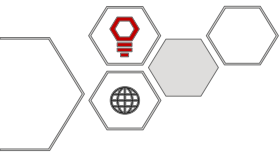
**Процесуальна (процесуально-процедурна) підстава адміністративної
відповідальності за порушення правил карантину**

Чернецька Оксана Артурівна,
аспірантка кафедри адміністративістики
Національного університету «Одеська юридична академія»,
Одеса, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-2748-9956>

Прийнято: 19.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

Анотація. Статтю присвячено дослідженню процесуальної (процесуально-процедурної) підстави адміністративної відповідальності за порушення правил карантину. Встановлено, що процесуальна підстава адміністративної відповідальності є завершальною, спрямованою на узагальнення та визначення співвідношення нормативної і фактичної підстав, та передбачає встановлення наявності чи відсутності правових підстав для притягнення до адміністративної відповідальності в цілому та накладання відповідного стягнення.

Виокремлено два основні підходи до визначення процесуальної підстави адміністративної відповідальності: 1) наявність правозастосовного акта уповноваженого на те (компетентного) органу, яким встановлюється вид і міра юридичної відповідальності (обсяг та форма заходів державно-правового примусу); 2) сукупність процесуальних норм, які забезпечують притягнення винної особи до адміністративної відповідальності.

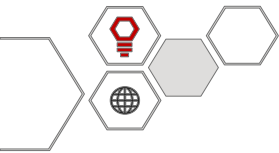

Визначено, що процесуальна (процесуально-процедурна) підстава адміністративної відповідальності включає норми, якими визначено порядок притягнення особи до адміністративної відповідальності та винесення у встановленому чинним законодавством порядку постанови по справі про адміністративне правопорушення.

Обґрунтовано, що порядок притягнення особи до адміністративної відповідальності та винесення у встановленому чинним законодавством порядку постанови по справі про адміністративне правопорушення істотно відрізнятиметься у залежності від того який орган розглядає справи та виносить за результатом її розгляду постанову – суд чи адміністративний орган. Встановлено, що процесуальна підстава передбачає розгляд та вирішення справи судом, а процедурна підстав – адміністративним органом.

Охарактеризовано практичне значення розмежування процесуальної та процедурної підстав на прикладі ст. 443 КУпАП. Визначено, що у випадку вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 44³ КУпАП, розгляд справи здійснюють судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів у відповідності до процесуальних норм КУпАП, а у випадку вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 44³ КУпАП – адміністративні органи відповідно до положень КУпАП, спеціального законодавства, що визначає їх статус і повноваження, а також Закону України «Про адміністративну процедуру».

Ключові слова: карантин, правила карантину, порушення правил карантину, відповідальність, адміністративна відповідальність, підстава, підстава адміністративної відповідальності, процесуальна підстава адміністративної відповідальності, процесуально-процедурна підстава адміністративної відповідальності.

Procedural (procedural) basis for administrative liability for violation of quarantine rules

Oksana Chernetska,

Postgraduate student of the Administrative Sciences Department,

National University "Odesa Law Academy", Odesa, Ukraine

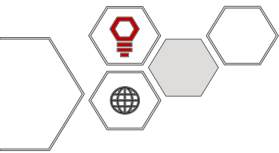
<https://orcid.org/0000-0002-2748-9956>

Abstract. The article is devoted to the study of the procedural (procedural-procedural) basis of administrative liability for violation of quarantine rules. It is established that the procedural basis of administrative liability is final, aimed at generalizing and determining the ratio of normative and factual grounds, and provides for establishing the presence or absence of legal grounds for bringing to administrative liability in general and imposing the appropriate penalty.

Two main approaches to determining the procedural basis for administrative liability are identified: 1) the presence of a law enforcement act of an authorized (competent) body, which establishes the type and extent of legal liability (the scope and form of state legal enforcement measures); 2) a set of procedural norms that ensure the bringing of the guilty person to administrative liability.

It is determined that the procedural (procedural-procedural) basis of administrative liability includes the norms that determine the procedure for bringing a person to administrative liability and issuing a resolution on a case of an administrative offense in accordance with the procedure established by current legislation.

It is substantiated that the procedure for bringing a person to administrative liability and issuing a resolution on a case of an administrative offense in accordance with the procedure established by current legislation will differ significantly depending on which body considers the case and issues a resolution based on its consideration - a court or an administrative body. It is established that the procedural

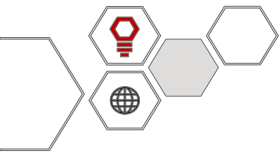
basis provides for the consideration and resolution of the case by a court, and the procedural basis – by an administrative body.

The practical significance of the distinction between procedural and procedural grounds is described using the example of Article 443 of the Code of Administrative Offenses. It is determined that in the case of an administrative offense provided for in Part 1 of Article 443 of the Code of Administrative Offenses, the case is considered by judges of district, city district, city or city district courts in accordance with the procedural norms of the Code of Administrative Offenses, and in the case of an administrative offense provided for in Part 2 of Article 443 of the Code of Administrative Offenses, administrative bodies in accordance with the provisions of the Code of Administrative Offenses, special legislation determining their status and powers, as well as the Law of Ukraine “On Administrative Procedure”.

Keywords: quarantine, quarantine rules, violation of quarantine rules, responsibility, administrative responsibility, basis, basis of administrative responsibility, procedural basis of administrative responsibility, procedural and procedural basis of administrative responsibility.

Постановка проблеми. Ефективність будь-якого виду юридичної відповідальності, у тому числі адміністративної, вимагає належного законодавчого забезпечення системної єдності та збалансованості усіх трьох підстав: нормативної, фактичної та процесуальної, кожна із яких, володіючи власним сутнісним навантаженням, перебуває у тісному взаємозв’язку та хронологічній доповненості з іншими.

Процесуальна підстава адміністративної відповідальності як завершальна, спрямована на узагальнення та визначення співвідношення нормативної та фактичної підстав, передбачає встановлення наявності чи відсутності правових підстав для притягнення до адміністративної відповідальності в цілому та накладання відповідного стягнення. При цьому,

у теорії адміністративного права процесуальна підстав адміністративної відповідальності, як правило, зводиться виключно до рішення уповноваженого органу, що не виправдано обмежує її зміст та призначення. Крім того, залишається дискусійним й питання теоретичного визначення процесуальної (процесуально-процедурної) підстави адміністративної відповідальності взагалі та у випадку порушення правил карантину, зокрема.

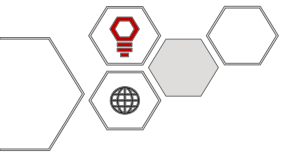
Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню загальних засад адміністративної відповідальності, підстав та порядку її застосування присвячували свої праці В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, О.М. Бандурка, Ю.П. Битяк, Л.Р. Біла-Тіунова, І.П. Голосніченко, Є.В. Додін, С.В. Ківалов, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, Д.В. Приймаченко, С.Г. Стеценко та ін. Підстави адміністративної відповідальності за порушення правил карантину досліджували Ю.В. Бурченко [1], О.Л. Дзюбенко [2], О.О. Левицький [3].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Поза увагою науковців залишається питання визначення процесуальної (процесуально-процедурною) підстави адміністративної відповідальності за порушення правил карантину.

У зв'язку з цим, **метою** цієї статті є аналіз процесуальної (процесуально-процедурної) підстави адміністративної відповідальності за порушення правил карантину.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз доктринальних напрацювань загальної теорії права та галузевої теорії адміністративного права свідчить про існування двох основних підходів до визначення процесуальної підстави юридичної, у тому числі адміністративної відповідальності.

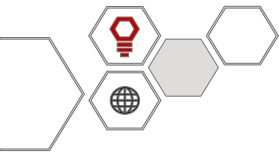
Перший полягає у тому, що процесуальна підстава визначається як наявність правозастосовного акта уповноваженого на те (компетентного) органу, яким встановлюється вид і міра юридичної відповідальності (обсяг та форма заходів державно-правового примусу) [4, с. 304]. Аналогічні по своїй

суті положення містяться і в інших загальнотеоретичних джерелах [5, с. 378; 6, с. 479]. Більше того, така ж позиція зустрічається і у галузевих адміністративно-правових дослідженнях. У підручнику за редакцією С.В. Ківалова та Л.Р. Білої-Тіунової, визначено, що цією підставою є відповідний акт повноваженого суб'єкта – постанова [державного органу, органу місцевого самоврядування (рішення), суду] про притягнення особи до адміністративної відповідальності і накладення адміністративного стягнення [7, с. 699]. У свою чергу О.Л. Дзюбенко процесуальною підставою адміністративної відповідальності визначає акт компетентного органу про накладення конкретного адміністративного стягнення за конкретний адміністративний проступок на конкретну винну особу [2, с. 131–132]. Аналогічна позиція висловлюється у працях В.К. Колпакова [8, с. 293], А.В. Гуржій [9, с. 130], В.Ю. Чернишова [10].

Певною мірою узагальнивши існуючі напрацювання щодо виокремлення та характеристики підстав адміністративної відповідальності М.М. Лотоцький процесуальну підставу адміністративної відповідальності називає юрисдикційною підставою, під якою розуміє винесення щодо особи, яка вчинила фактичне правопорушення, постанови про накладення адміністративного стягнення або застосування іншого заходу адміністративного впливу, яка формалізує результати кваліфікації правопорушення, верифікує фактичну підставу та підтверджує її відповідність нормативній підставі адміністративної відповідальності [11, с. 498]. При цьому, визначена юрисдикційна підстава зводиться до прийняття правозастосовного акта.

Другий підхід передбачає, що процесуальна підстава являє собою сукупність процесуальних норм, які забезпечують притягнення винної особи до адміністративної відповідальності [12, с. 135–136]. Подібне визначення пропонується і у підручнику за редакцією В.В. Галуцького та В.І. Фелика, хоча підстави адміністративної відповідальності вживаються у множині, у тому

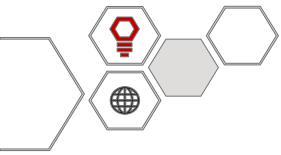

числі процесуальні (наявність процесуальних норм, які забезпечують притягнення винної особи до адміністративної відповідальності) [13, с. 391]. Слід звернути увагу на те, що процесуальна підстава фактично регламентує порядок притягнення до адміністративної відповідальності.

Спеціалізуючись до відносин адміністративної відповідальності за порушення правил карантину Ю.В. Бурченко визначає процесуальну підставу процесуальною складовою механізму притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил карантину, що являє собою певний алгоритм дій щодо притягнення особи до адміністративної відповідальності [1, с. 72].

Враховуючи це, слід зазначити, що процесуальна підстава адміністративної відповідальності передусім повинна включати норми, якими визначено порядок притягнення особи до адміністративної відповідальності та винесення у встановленому чинним законодавством порядку постанови по справі про адміністративне правопорушення. Не менше важливим є питання термінологічного визначення досліджуваної підстави адміністративної відповідальності. Проведений аналіз доктринальних джерел свідчить про використання різних термінів для позначення процесуальної підстави адміністративної відповідальності («процесуальна складова» (Ю.В. Бурченко – [1, с. 72]), «юрисдикційна підстава» (М.М. Лотоцький – [11, с. 498])). При цьому, неможливо не відмітити їх термінологічну схожість. Разом з тим, зважаючи на остаточне розмежування процесу і процедури, у тому числі у чинному законодавстві після прийняття Закону України «Про адміністративну процедуру» [14], виникає необхідність і у розмежуванні підстав адміністративної відповідності.

Як відомо, процесом є діяльність судів з розгляду підсудних їм справ, а процедурою – діяльність адміністративних органів з розгляду відповідних справ. У зв'язку з цим, порядок притягнення особи до адміністративної відповідальності та винесення у встановленому чинним законодавством

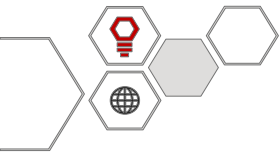
порядку постанови по справі про адміністративне правопорушення істотно відрізнятиметься у залежності від того який орган розглядає справи та виносить за результатом її розгляду постанову – суд чи адміністративний орган. Таким чином, у випадку якщо це суд досліджувана підстава є процесуальною, а якщо адміністративний орган – процедурною підставою.

Практичне втілення висловленої думки підтверджується на прикладі ст. 44³ Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) [15], якою передбачено адміністративну відповідальність за порушення правил карантину людей.

У випадку вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 44³ КУпАП, розгляд справи здійснюють судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів (ч. 1 ст. 221 КУпАП), у відповідності до процесуальних норм КУпАП [15].

У свою чергу, якщо вчиняється адміністративне правопорушення, передбачене ч. 2 ст. 44³ КУпАП, справи розглядають виконавчі комітети (виконавчі органи) сільських, селищних, міських рад (ч. 1 ст. 219 КУпАП) та органи державної санітарно-епідеміологічної служби (ч. 1 ст. 236 КУпАП) [15]. При цьому, зазначені органи поряд із положеннями КУпАП також керуються спеціальним законодавством, що визначає їх статус і повноваження, а, головне, положеннями Закону України «Про адміністративну процедуру» [14].

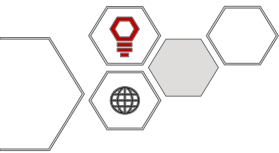
Також необхідно звернути увагу на інститут звільнення від адміністративної відповідальності при малозначності правопорушення. У відповідності до положень ст. 22 КУпАП при малозначності вчиненого адміністративного правопорушення орган (посадова особа), уповноважений вирішувати справу, може звільнити порушника від адміністративної відповідальності, обмежуючись усним зауваженням [15]. Аналіз положень цієї статті та примітки до неї, в якій від зворотного визначено адміністративні правопорушення, до яких її не може бути застосовано, свідчить про

потенційну можливість її застосування до адміністративних правопорушень, передбачених положеннями ст. 44³ КУпАП [15].

Загалом у теорії адміністративного права вважається, що цей інститут забезпечує індивідуальний характер юридичної відповідальності [16, с. 236]. Для цілей правозастосування необхідно враховувати наступне.

По-перше, законодавче визначення поняття «малозначність вчинення адміністративного правопорушення» є відсутнім як у положеннях КУпАП, так і положеннях інших актів чинного законодавства. Цілком виправдано у літературі поняття «малозначність» визначають оціночним [17, с. 60–61]. Слід погодитись із С.О. Рєзніком, який зазначає, що поняття малозначності вчиненого правопорушення повинно узгоджуватись із загальними показниками економічного благополуччя населення в країні у цілому, певної територіальної громади, потерпілих від правопорушення та особи самого правопорушника [18, с. 40]. Також вчений виокремлює такі основні ознаки малозначності адміністративного правопорушення: 1) перевищення санкцією статті особливої частини КУпАП, що передбачає відповідальність за це протиправне діяння, розміру завданої шкоди; 2) спосіб вчинення такого діяння не призвів до заподіяння і не міг призвести до заподіяння істотної шкоди фізичній чи юридичній особі, суспільству або державі; 3) врахування волі потерпілих осіб, що повинні самостійно вирішувати, чи потребують вони відшкодування завданих збитків чи правопорушення для них є малозначним і вони не будуть звертатися до суду з позовом про відшкодування завданих збитків; 4) розмір доходів, одержаних у протиправний спосіб, є незначним; 5) мета і мотив вчинення правопорушення обумовлюються скрутним матеріальним становищем чи обставинами, що пом'якшують відповідальність за адміністративне правопорушення; 6) співвідношення вчиненого протиправного діяння з моральними засадами суспільства, загальними показниками економічного благополуччя населення в країні, потерпілих від

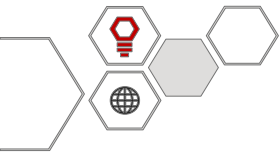
правопорушення та самого правопорушника засновується на справедливому та неупередженому розсуді уповноваженого органу чи особи [18, с. 51].

У свою чергу, В.М. Панькевич та Т.І. Сухоребра дотримуються позиції, відповідно до якої обставини, що пом'якшують відповідальність за адміністративне правопорушення, не є ознаками малозначного адміністративного правопорушення [16, с. 238]. Сутнісне співвідношення змісту та призначення звільнення від адміністративної відповідальності (ст. 22 КУпАП [15]) та обставин, що пом'якшують відповідальність за адміністративне правопорушення (ст. 34 КУпАП [15]) дійсно свідчать неможливість їх ототожнення. Якщо звільнення передбачає повне уникнення адміністративної відповідальності, то обставин, що пом'якшують – зменшують адміністративну відповідальність. Разом з тим, очевидно, що пом'якшення адміністративної відповідальності цілком можливо може передбачати її зменшення аж до повного звільнення від неї.

У зв'язку з цим, обставини, що пом'якшують відповідальність за адміністративне правопорушення у сукупності з іншими фактичними обставинами у кожному конкретному випадку можуть свідчати про малозначність адміністративного правопорушення. Крім того, обставини, що пом'якшують відповідальність за адміністративне правопорушення є нормативно визначеними або вимагають належного визнання (ч. 2 ст. 34 КУпАП [15]).

По-друге, звільнення порушника від адміністративної відповідальності є правом органу (посадової особи), уповноваженого вирішувати справу. У зв'язку з цим, можливість звільнення від адміністративної відповідальності при малозначності правопорушення застосовується на розсуд відповідного суб'єкта.

У одному із звітів, присвячених особливостям застосування ст. 44³ КУпАП органами Національної поліції України звертається увага на випадки звільнення поліцейськими порушників від адміністративної відповідальності

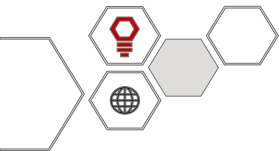

відповідно до ст. 22 КУпАП, хоча такими повноваженнями наділений виключно суд, як орган, що розглядає та приймає рішення у адміністративній справі [19, с. 23]. З урахуванням цього, важливим є й дотримання компетенції під час застосування звільнення від адміністративної відповідальності при малозначності правопорушення.

Висновки. У результаті проведеного дослідження необхідно зазначити, що ефективність будь-якого виду юридичної відповідальності, у тому числі адміністративної, вимагає належного законодавчого забезпечення системної єдності та збалансованості усіх трьох підстав: нормативної, фактичної та процесуальної. Визначено, що процесуальна підстава адміністративної відповідальності є завершальною, спрямованою на узагальнення та визначення співвідношення нормативної і фактичної підстав, та передбачає встановлення наявності чи відсутності правових підстав для притягнення до адміністративної відповідальності в цілому та накладання відповідного стягнення.

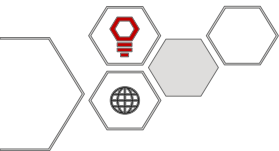
Обґрунтовано, що порядок притягнення особи до адміністративної відповідальності та винесення у встановленому чинним законодавством порядку постанови по справі про адміністративне правопорушення істотно відрізнятиметься у залежності від того який орган розглядає справи та виносить за результатом її розгляду постанову – суд чи адміністративний орган. Встановлено, що процесуальна підстава передбачає розгляд та вирішення справи судом, а процедурна підстав – адміністративним органом. Охарактеризовано практичне значення розмежування процесуальної та процедурної підстав на прикладі ст. 443 КУпАП.

Визначено, що процесуальна (процесуально-процедурна) підстава адміністративної відповідальності включає норми, якими визначено порядок притягнення особи до адміністративної відповідальності та винесення у встановленому чинним законодавством порядку постанови по справі про адміністративне правопорушення.

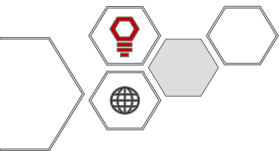

Список використаних джерел:

1. Бурченко Ю.В. Адміністративна відповідальність за порушення правил карантину: дис. ... д-ра філософії: 081–Право. Рівне, 2023. 240 с.
2. Дзюбенко О.Л. Адміністративна відповідальність за порушення правил щодо карантину людей: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Миколаїв. 2025. 238 с.
3. Левицький О. О. Адміністративно-правове забезпечення карантинних та протиепідемічних заходів в Україні: дис. ... д-ра філософії: 081–Право. Харків, 2025. 207 с.
4. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. Київ: Ваіте, 2015. 392 с.
5. Загальна теорія держави і права: підручник / За ред. М.В. Цвіка та О.В. Петришина. Харків: Право, 2009. 584 с.
6. Загальна теорія права: підручник / М. С. Кельман, В. М. Стратонов. Вид. 6-те, доп. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 742 с.
7. Загальне адміністративне право України: підручник / за заг. ред.: акад. С. Ківалова і проф. Л. Білої-Тіунової. Одеса: Фенікс, 2023. 792 с. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.25545> (дата звернення 01.05.2026).
8. Колпаков В.К. Адміністративне право України: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2000. 752 с.
9. Гуржій А.В. Теоретико-правові засади визначення підстав адміністративної відповідальності. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 3. С. 122–132. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2011_3_18 (дата звернення 01.05.2026).
10. Чернишова В.Ю. Адміністративні акти як процесуальна підстава притягнення суб'єктів владних повноважень до адміністративної відповідальності. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2018. Вип. 6 (2). С. 137–140. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apvu_2018_6\(2\)__35](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apvu_2018_6(2)__35) (дата звернення 01.05.2026).

11. Лотоцький М.М. Підстави адміністративної відповідальності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2023. Вип. 80 (1). С. 495–500. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2023_80\(1\)__77](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2023_80(1)__77) (дата звернення 01.05.2026).
12. Адміністративне право України: підручник / За ред. Т.О. Коломоєць. Київ: Істина, 2008. 219 с.
13. Адміністративне право та адміністративний процес. Повний курс: підручник / За заг. ред. В. Галунька, В. Фелика. Вид. 5-те. Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. 700 с.
14. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX. Дата оновлення: 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text> (дата звернення 01.05.2026).
15. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. Дата оновлення: 11.12.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8073-10#Text> (дата звернення 01.05.2026).
16. Панькевич В.М., Сухоребра Т.І. Звільнення від адміністративної відповідальності при малозначності правопорушення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2020. Вип. 62. 235–239.
17. Грищук В., Маковецька Н., Рибалко В. Оцінне поняття «малозначність» як підстава для звільнення від адміністративної відповідальності за керування транспортним засобом у стані сп'яніння. *Legal Bulletin*. 2022. № 5. С. 59–65. DOI: <https://doi.org/10.31732/2708-339X-2022-05-59-65> (дата звернення 01.05.2026).
18. Резнік С.О. Малозначність правопорушення як підстава звільнення від адміністративної відповідальності: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Дніпропетровськ, 2011. 280 с.

19. Дотримання поліцією прав громадян при застосуванні статті 44-3 КУпАП «Порушення правил щодо карантину людей» / В. Батчаєв. Київ: Асоціація УМДПЛ, 2020. 26 с.